

Małgorzata MAGDZIARCZYK*

Konstytucja RP z 1997 r. jako gwarant ochrony wolności działalności gospodarczej

Wstęp

Idea wolności działalności gospodarczej¹ zrodziła się pod koniec XVII w., u schyłku feudalizmu, w dobie rozkwitu myśli oświeceniowej. Stanowiła ona podstawowe założenie programu gospodarczego angielskiej szkoły klasycznej ekonomii politycznej, której twórcami byli W. Petty i J. Locke. Program ten proklamował zasadę pełnej gospodarczej wolności, polegającej na swobodnym wykonywaniu przemysłu i handlu w dowolny sposób i w dowolnych formach organizacyjnych, a także głosił całkowite wykluczenie ingerencji państwa w gospodarkę.

Mowa tu o wolności tworzącej impuls dla kreatywnych jednostek do pracowania na własny rachunek, a tym samym bogacenia się dzięki swoim talentom i pracowitości, ale również o wolności, której nadmierne ograniczenie lub jej brak przekłada się w negatywny sposób na stan finansów i gospodarki państwa.

Aby zapewnić jednostkom wolność działalności gospodarczej państwo powinno, po pierwsze, zagwarantować ją w akcie prawnym powszechnie obowiązującym, a po drugie – do zapewnienia możliwie najszerszego zakresu – musi stworzyć ramy instytucjonalne niezbędne do jej ochrony. Przedmiotem zainteresowania niniejszego opracowania stał się zatem sposób ujęcia, a zarazem gwarancji wolności działalności gospodarczej na gruncie polskiego prawa konstytucyjnego.

---

* Dr Małgorzata Magdziarczyk – adiunkt w Katedrze Własności Intelektualnej, Prawa Administracyjnego i Europejskiego, Wydział Ekonomii i Zarządzania, Politechnika Opolska.

¹ Dalej w.d.g.

Wolność działalności gospodarczej w ujęciu Konstytucji RP z 1997 r.

Uchwalona 2 kwietnia 1997 r. przez Zgromadzenie Narodowe Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej² proklamowała ideę wolności działalności gospodarczej jako jedną z podstawowych konstytucyjnych zasad. W polskim prawie konstytucyjnym była ona wszak obecna już wcześniej, aczkolwiek nie zawsze wyrażona w sposób bezpośredni. Jej historia jako gwarantowanej ustawą zasadniczą wolności rozpoczęła się w 1921 r., wraz z uchwaleniem 17 marca Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej³, i choć nie została wyrażona *expressis verbis*, to jednak można ją było „wyprowadzić” ze zdania pierwszego art. 101 tegoż aktu, który zapewniał „wolność obrania sobie na obszarze Państwa miejsca zamieszkania i pobytu, przesiedlania się i wychodźstwa, nie mniej wolność zajęcia i zarobkowania oraz przenoszenia swej własności”. W doktrynie polskiego prawa konstytucyjnego tamtego okresu to właśnie przez „wolność zajęcia i zarobkowania oraz przenoszenia swojej własności” przyjmowano wyrażać „wolność osobistą gospodarczą”, nakazującą państwu poszanowanie sfery swobodnej działalności jednostki⁴. Sposób ujęcia wolności działalności gospodarczej w Konstytucji marcowej nie odbiegał od istniejącej w ówczesnym czasie w krajach Europy Zachodniej praktyki. Natomiast nie wspominały o niej dwa kolejne polskie akty konstytucyjne, tzw. Konstytucja kwietniowa⁵ z 1935 r., oraz przyjęta w 1952 r. tzw. Konstytucja lipcowa⁶. Historia wolności działalności gospodarczej na gruncie polskiego prawa konstytucyjnego zatrzymała się zatem w roku 1935, by ponownie nabrać biegu dopiero w 1989 r., kiedy została przyjęta ustawa zmieniająca Konstytucję lipcową⁷. Na jej mocy zniesiono system gospodarki planowej, prymat własności uspołecznionej oraz monopol państwa w zakresie handlu zagranicznego, przywracając jednocześnie do kanonu konstytucyjnych zasad wolność działalności gospodarczej wyrażoną w sposób bezpośredni, w art. 6. Artykuł ten następnie został prze-

² Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm. Dalej: Konstytucja.

³ Ustawa z dnia 17 marca 1921 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. RP Nr 44, poz. 267, z późn. zm. Dalej: Konstytucja marcowa.

⁴ A. Mycielski, *Polskie prawo polityczne. Konstytucja z 17.03.1921 r.*, Wrocław 1947, s. 237.

⁵ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1935 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. RP Nr 30, poz. 227 z późn. zm. Dalej: Konstytucja kwietniowa.

⁶ Ustawa z dnia 22 lipca 1952 r. – Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, t.j. Dz.U. z 1976 r. Nr 7, poz. 36 z późn. zm. Dalej: Konstytucja lipcowa.

⁷ Ustawa z dnia 29 grudnia 1989 r. o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Dz.U. Nr 75, poz. 444 z późn. zm.

jęty przez tzw. Małą konstytucję uchwaloną w 1992 r.⁸, będącą pośrednim etapem w pracach nad tekstem Konstytucji.

W świetle systematyki Konstytucji wolności działalności gospodarczej można przypisać dwie role: zasady ustroju gospodarczego i wolnościowego prawa podmiotowego. Ustrojodawca w sposób bardziej wyrazisty uwypuklił jednak rolę wolności działalności gospodarczej jako tej, która determinuje ustrój gospodarczy państwa, poprzez wyartykułowanie jej w rozdziale I Konstytucji w art. 20. Wolność owa została wymieniona tu jako jeden z trzech filarów społecznej gospodarki rynkowej określającej ustrój gospodarczy Polski. Czyniąc z niej zasadę ustroju gospodarczego, ustrojodawca jednocześnie postanowił oprzeć gospodarkę państwa na inicjatywie i sile wpływającej z podmiotów gospodarczych o prywatnym kapitale. Idąc dalej, ustrojodawca w art. 22 Konstytucji wskazał dwie przesłanki, których jedynie łączne zaistnienie może uzasadniać ograniczenie przedmiotowej wolności. Pierwszą z nich jest droga ustawy, a druga to ważny interes publiczny. Warto tu zwrócić uwagę na stanowisko Trybunału Konstytucyjnego⁹ w materii reglamentacji wolności działalności gospodarczej, który niejednokrotnie w swoim orzecznictwie podkreślał, że wolność ta może podlegać ograniczeniom ze względu na socjalny charakter gospodarki rynkowej, zaakcentowany w art. 20 Konstytucji, w celu zminimalizowania niekorzystnych skutków wolnorynkowych, uderzających w powszechnie uznawane wartości¹⁰.

W wolności działalności gospodarczej dostrzega się również jedną z konstytucyjnych wolności człowieka i obywatela. Poparcia tego stanowiska upatruje się w treści art. 233 ust. 3 Konstytucji. W tym kontekście wolność tę definiuje się jako możliwość podejmowania, prowadzenia i zakończenia działalności gospodarczej, której zasadniczym celem jest osiągnięcie zysku i która polega na możliwości samodzielnego podejmowania decyzji gospodarczych, w tym wyboru rodzaju działalności, i prawnych form ich realizacji¹¹.

O wolności tej mówi się również jako o wolnościowym prawie podmiotowym¹², a wyinterpretowania jej podmiotowego charakteru dokonuje się

⁸ Ustawa z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, Dz.U. Nr 84, poz. 426 ze zm.

⁹ Dalej: TK.

¹⁰ Wyrok TK z dnia 8 kwietnia 1998 r., K 10/97, OTK 1998/3/29; 10 kwietnia 2001 r., U 7/00, OTK 2001/3/56; 28 stycznia 2003 r., K 2/02, OTK2003/IA/4.

¹¹ Wyrok TK z dnia 30 stycznia 2001 r., K 17/00, OTK 2001/1/4; 10 kwietnia 2001 r., U 7/00, OTK 2001/3/56; 21 kwietnia 2004 r., K 33/03, OTK-A 2004/Nr 4/poz. 31.

¹² C. Kosikowski, *Wolność działalności gospodarczej i jej ograniczenia w praktyce stosowania Konstytucji RP*, [w:] *Zasady ustroju społecznego i gospodarczego w procesie stosowania Konstytucji*, red. C. Kosikowski, Warszawa 2005, s. 40.

zarówno z treści wspomnianego art. 233 ust. 3, jak i z art. 20 Konstytucji. Tak też wypowiedział się TK¹³, uznając nadto, że ustrojodawca upatruje w niej warunek pomyślnego bytu obywateli, narodu i państwa, a więc traktuje tę wolność jako determinantę skutecznej realizacji innych podstawowych praw i wolności. TK próbował również uzasadnić postrzeganie wolności działalności gospodarczej jako wolnościowego prawa podmiotowego, opierając się na art. 22 Konstytucji¹⁴ i wyrażając pogląd, że także inne normy konstytucyjne w sposób uzupełniający i dotyczący pewnych wycinków wolności pozwalają na pojmowanie wolności działalności gospodarczej jako prawa podmiotowego¹⁵.

Jako wolnościowe prawo podmiotowe niesie ona ze sobą uprawnienie jednostki wobec państwa i organów władzy publicznej, które winno i może być chronione w trybie skargi konstytucyjnej. Inaczej rzecz ujmując, wolność działalności gospodarczej w roli prawa podmiotowego daje możliwość żądania od administracji konkretnego zachowania się przy ustalonym stanie faktycznym, wyznacza prawnie określone obowiązki administracji, a co więcej, daje jednostkom prawo jej dochodzenia od państwa na drodze postępowania sądowego. Interesująco w przedmiotowej materii wypowiedziała się A. Walaszek-Pyziół, twierdząc, że: „jak się wydaje za najwłaściwsze – pod względem teoretycznym – należy uznać stanowisko, kwalifikujące swobodę wolność) działalności gospodarczej jako tzw. publiczne prawo podmiotowe o charakterze «negatywnym» (obronnym – według terminologii niemieckiej), któremu odpowiada ogólny obowiązek Państwa (a ściślej organów państwowych) nienaruszania – co do zasady – swobody działania beneficjentów tego prawa w sferze «działalności gospodarczej»”¹⁶. Z kolei K. Strzyczkowski pisze, że: „Wolność działalności gospodarczej określona w art. 20 i 22 Konstytucji RP stanowi nie tylko normę prawa przedmiotowego i zasady ustroju gospodarczego państwa, ale także podstawę konstytucyjnego prawa podmiotowego o charakterze negatywnym. [...] Wolność działalności gospodarczej, traktowana jako prawo naturalne i niezbywalne przysługujące każdej osobie, kategoryzuje się prawnie jako prawo podmiotowe o charakterze obronnym, jako tak zwane negatywne publiczne prawo podmiotowe, przede wszystkim w stosunku do organów władzy publicznej”¹⁷. O wolności

¹³ Wyrok TK z dnia 10 kwietnia 2001 r., U 7/00, OTK 2001/3/56; 29 kwietnia 2003 r., SK 24/02, OTK-A 2003/4/33.

¹⁴ Wyrok TK z dnia 7 maja 2001 r., K 19/00, OTK 2001/4/82; 27 lutego 2014 r., P 31/13, OTK-A 2014/2/16.

¹⁵ Wyrok TK z dnia 5 kwietnia 2011 r., P 26/09, OTK-A 2011/3/18.

¹⁶ A. Walaszek-Pyziół, *Swoboda działalności gospodarczej. Studium prawne*, Kraków 1994, s. 12.

¹⁷ K. Strzyczkowski, *Konstytucyjna zasada społecznej gospodarki rynkowej jako podstawa tworzenia i stosowania prawa*, [w:] *Zasady ustroju społecznego i gospodarczego w procesie stosowania konstytucji*, red. C. Kosikowski, Warszawa 2005, s. 22.

działalności gospodarczej w podobnym tonie wypowiedzieli się C. Kosikowski¹⁸, A. Domańska¹⁹, S. Biernat, A. Wasilewski²⁰, M. Szydło²¹, K. Klecha²²

Konstytucyjna ochrona wolności działalności gospodarczej

Ujęcie wolności działalności gospodarczej w Konstytucji czyni z niej nie tylko zasadę ustroju gospodarczego i podstawową wolność człowieka i obywatela, ale sprawia, że jest ona gwarantowana przez Konstytucję w sposób szczególny, a mianowicie poprzez objęcie jej ochroną na podstawie konstytucyjnych środków ochrony praw i wolności człowieka i obywatela. Samo proklamowanie wolności czy prawa w ustawie zasadniczej nie daje jeszcze należytej gwarancji rzeczywistej możliwości ich realizacji. Aby mogły one być realizowane, niezbędne są odpowiednie instrumenty i środki, które będą chroniły uprawniony podmiot przed ich ograniczaniem. Trafnie ujęli ten problem A. Błaś i J. Boć, wskazując, że porządek prawny ustanowiony przez władzę państwową nadaje obywatelom różne uprawnienia w dziedzinie prawa publicznego, jednak dopiero zapewniając tym uprawnieniom ochronę w postaci odpowiednich sądów i odpowiednich instytucji prawnych, pozwala przeciwstawić owe uprawnienia określonym władzom państwowym²³.

Naruszenie wolności lub prawa ma miejsce w sytuacji, gdy jakiś podmiot całkowicie lub częściowo ogranicza podmiotowi uprawnionemu możliwość korzystania z nich poprzez działania niezgodne z prawem. Naruszenie pojawia się również wtedy, gdy jakiś podmiot był prawnie zobowiązany do działania, a odmówił jego podjęcia bądź też nie działał w pełnym zakresie przewidzianym przez prawo. Instrumenty i środki przewidziane przez ustrojodawcę w celu ochrony konstytucyjnych wolności i praw to prawo do sądu:

- a) zakaz zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw²⁴,
- b) prawo zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji,

¹⁸ C. Kosikowski, *Wolność gospodarcza w prawie polskim*, Warszawa 1995, s. 66.

¹⁹ A. Domańska, *Konstytucyjne podstawy ustroju gospodarczego Polski na tle porównawczym*, Warszawa 2001, s. 111.

²⁰ S. Biernat, A. Wasilewski, *Wolność gospodarcza w Europie*, Kraków 2000, s. 126.

²¹ M. Szydło, *Wolność działalności gospodarczej jako prawo podstawowe*, Bydgoszcz–Wrocław 2011, s. 55.

²² K. Klecha, *Wolność działalności gospodarczej w Konstytucji RP*, Warszawa 2009, s. 45.

²³ J. Boć, A. Błaś, *Publiczne prawa podmiotowe*, [w:] *Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Wrocław 1997, s. 469.

²⁴ Art. 77–81 Konstytucji.

- prawo wniesienia skargi konstytucyjnej do TK,
- prawo do wystąpienia do Rzecznika Praw Obywatelskich²⁵,
- prawo do wynagrodzenia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej.

Prawo do sądu jest normą prawną adresowaną do organów państwa, zobowiązującą te organy do ukształtowania niezależnego, bezstronnego i niezawisłego sądownictwa, które będzie rozstrzygać we wszystkich rodzajach sporów prawnych²⁶. Mieszczą się tu: prawo dostępu do sądu (tj. zakaz zamykania drogi sądowej), prawo do właściwej procedury (rzetelnego i publicznego procesu) oraz prawo do wyroku sądowego (prawo do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji). Prawo do sądu znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy całkowicie lub częściowo staje się niemożliwe korzystanie z wolności i praw.

Ochroną, a zarazem gwarancją konstytucyjnych wolności i praw jest również możliwość wniesienia do TK skargi w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o czyichś wolnościach lub prawach, albo też obowiązkach²⁷. Skarga konstytucyjna to instytucja, która służy określonym w Konstytucji podmiotom do ochrony, w drodze szczególnego postępowania przed sądem konstytucyjnym, przysługujących im konstytucyjnych praw i wolności obywatelskich w razie ich naruszenia przez akty prawne organów państwowych albo bezczynność tych organów, po uprzednim wyczerpaniu wszelkich dostępnych środków ochrony prawnej. Można wskazać na dwie materialne przesłanki wniesienia skargi konstytucyjnej: 1) osobisty interes prawny oraz 2) interes aktualny.

Rzecznik Praw Obywatelskich, będący w swojej działalności niezawisły, niezależny od innych organów państwowych, odpowiadający jedynie przed Sejmem, również jest gwarantem konstytucyjnych wolności i praw. Jego rola polega na badaniu, czy wskutek działania lub zaniechania organów, organizacji i instytucji, obowiązanych do przestrzegania i realizacji wolności i praw, nie nastąpiło naruszenie prawa bądź też zasad współżycia społecznego. RPO może wszak podejmować czynności jedynie w stosunku jednostka a organ władzy publicznej, jego kompetencje nie obejmują stosunków między jednostkami²⁸. Sprawując swoje zadanie, RPO kieruje się przede wszystkim kryterium legalności, ustalając, czy organy, organiza-

²⁵ Dalej: RPO.

²⁶ D. Lis-Staranowicz, *Konstytucyjne środki ochrony wolności i praw*, [w:] *Wolności i prawa człowieka w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, red. M. Chmaj, Kraków 2006, s. 244.

²⁷ B. Banaszak, *Modele skargi konstytucyjnej*, [w:] *Skarga konstytucyjna*, red. J. Trzcíńskiego, Warszawa 2000, s. 9.

²⁸ J. Trzcíński, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, Warszawa 2003, t. 1, uwagi do art. 80, s. 4.

cje i instytucje obowiązane do przestrzegania i realizacji wolności i praw działały zgodnie z prawem i na podstawie prawa, a także kryterium zgodności z zasadami współżycia społecznego oraz kryterium sprawiedliwości społecznej.

Ostatnim konstytucyjnym środkiem ochrony wolności i praw jest natomiast powiązane z zasadą legalizmu prawo do wynagrodzenia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie organów władzy publicznej. Z powiązania tych dwóch zasad wynika, że organy władzy publicznej są zobowiązane działać na podstawie i w granicach prawa, a jeśli tego nie czynią w taki sposób, konsekwencją jest sankcja w postaci obowiązku naprawienia szkody. W jego kontekście pojęcie szkody przyjęto rozumieć identycznie jak w prawie cywilnym.

Należy również dostrzec rolę w ochronie i gwarancji wolności działalności gospodarczej artykułów 22 i 31 ust. 3 Konstytucji, które chronią jej istotę, jednocześnie wyznaczając konkretne możliwości jej ograniczania. Każde wykroczenie poza wskazane możliwości będzie wszak bezprawnym naruszeniem wolności działalności gospodarczej i będzie stanowiło powód do uruchomienia środków dochodzenia możliwości korzystania z niej w pełnym dopuszczalnym przez prawo zakresie.

Wnioski

Konstytucja, jako akt najwyższej rangi w hierarchii polskiego systemu źródeł prawa, w sposób szczególny stanowi gwarancję poszanowania i przestrzegania wolności i praw w niej wyartykułowanych, choćby z tego względu, iż wszystkie pozostałe źródła prawa muszą pozostać zgodne z literą i duchem Konstytucji. Jest wszak jeszcze inny niezwykle istotny aspekt podniesienia wolności lub prawa do rangi wolności konstytucyjnej bądź konstytucyjnego prawa, a mianowicie ich ochrona przy użyciu konstytucyjnych środków ochrony praw i wolności. I choć istnieje w doktrynie prawa konstytucyjnego pogląd, że konstytucyjne środki ochrony wolności i praw odnoszą się jedynie do wolności i praw ujętych w rozdziale II Konstytucji, to jednak nie wydaje się on przekonujący, gdyż wprowadzałby niezrozumiałą gradację wolności i praw w samej Konstytucji.

Bezpośrednia ekspresja wolności działalności gospodarczej w Konstytucji jako zasady gospodarczej ma również wydźwięk gwarancji tejże wolności z punktu widzenia szczególnego trybu zmiany treści ustawy zasadniczej. Ten szczególny tryb dokonywania zmian aktu prawnego, jakim jest ustawa zasadnicza, stanowi bowiem dodatkowe zabezpieczenie nienaruszalności przedmiotowej wolności i tym samym godzenia w jej istotę. Wyciągnięcie wolności działalności gospodarczej poza katalog wolności i praw ujętych w Konstytucji oznaczałoby obecnie nic innego jak zmianę dotych-

czasowego ustroju gospodarczego Polski ze społecznej gospodarki rynkowej na ustrój, któremu gospodarka rynkowa pozostaje całkowicie obca.

Bibliografia

- Banaszak B., *Modele skargi konstytucyjnej*, [w:] *Skarga konstytucyjna w Polsce*, Warszawa 2000.
- Biernat S., Wasilewski A., *Wolność gospodarcza w Europie*, Kraków 2000.
- Boć J., Błaś A., *Publiczne prawa podmiotowe*, [w:] *Prawo administracyjne*, Wrocław 1997.
- Domańska A., *Konstytucyjne podstawy ustroju gospodarczego Polski na tle porównawczym*, Warszawa 2001.
- Klecha K., *Wolność działalności gospodarczej w Konstytucji RP*, Warszawa 2009.
- Kosikowski C., *Wolność działalności gospodarczej i jej ograniczenia w praktyce stosowania Konstytucji RP*, [w:] *Zasady ustroju społecznego i gospodarczego w procesie stosowania Konstytucji*, Warszawa 2005.
- Kosikowski C., *Wolność gospodarcza w prawie polskim*, Warszawa 1995.
- Lis-Staranowicz D., *Konstytucyjne środki ochrony wolności i praw*, [w:] *Wolności i prawa człowieka w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, Kraków 2006.
- Mycielski A., *Polskie prawo polityczne. Konstytucja z 17.03.1921 r.*, Wrocław 1947.
- Strzyczkowski K., *Konstytucyjna zasada społecznej gospodarki rynkowej jako podstawa tworzenia i stosowania prawa*, [w:] *Zasady ustroju społecznego i gospodarczego w procesie stosowania konstytucji*, Warszawa 2005.
- Szydło M., *Wolność działalności gospodarczej jako prawo podstawowe*, Bydgoszcz–Wrocław 2011.
- Trzciniński J., [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. 1, Warszawa 2003.
- Walaszek-Pyziół A., *Swoboda działalności gospodarczej. Studium prawne*, Kraków 1994.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 17 marca 1921 r., Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. RP Nr 44, poz. 267 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1935 r., Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. RP Nr 30, poz. 227 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 22 lipca 1952 r., Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, t.j. Dz.U. z 1976 r. Nr 7, poz. 36 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 29 grudnia 1989 r., o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Dz.U. Nr 75, poz. 444 ze zm.
- Ustawa z dnia 17 października 1992 r., o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, Dz.U. Nr 84, poz. 426 ze zm.
- Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.

Orzecznictwo

- K 10/97 z dnia 8 kwietnia 1998 r., OTK 1998/3/29
- K 17/00 z dnia 30 stycznia 2001 r., OTK 2001/1/4
- U 7/00 z dnia 10 kwietnia 2001 r., OTK 2001/3/56
- K 19/00 z dnia 7 maja 2001 r., OTK 2001/4/82
- K 2/02 z dnia 28 stycznia 2003 r., OTK2003/IA/4
- SK 24/02 z dnia 29 kwietnia 2003 r., OTK-A 2003/4/33

K 33/03 z dnia 21 kwietnia 2004 r., OTK-A 2004/4/31
KP 1/09 z dnia 13 października 2010 r., OTK-A 2010/8/74
P 26/09 z dnia 5 kwietnia 2011 r., OTK-A 2011/3/18
P 31/13 z dnia 27 lutego 2014 r., OTK-A 2014/2/16

THE CONSTITUTION OF THE REPUBLIC OF POLAND OF 1997
AS A GUARANTEE OF PROTECTION OF FREEDOM OF ECONOMIC ACTIVITY

Abstract: The article deals with the issue of freedom of economic activity with reference to Polish constitutional law and presents the manner of its perception resulting from the latter. This freedom, on the one hand, is presented as a constitutional principle of the economic system and, on the other hand – as one of the guaranteed constitutional freedoms of people and citizens.

Keywords: FREEDOM OF ECONOMIC ACTIVITY, POLISH CONSTITUTIONAL LAW